

ПЕТРА

церковний торговельний магазин в Пряшеві
пропонує Вам:

Вел. збірник (латинкою)	80,—
Прот. Доц. П. Алеш: Історія Церкви	95,—
Православний катехизис (рос., чеськ.)	10,—
Др. П. Кернашевич: Порівнююче богослов'я	112,—
Теологічний збірник — V часть	52,—
Теологічний збірник — VI. часть	73,—
Фенцік: Літургіка	3,80
Др. І. Качур: Археологія (слов.)	15,—
Др. П. Кернашевич: Пастирське богослов'я (слов.)	18,—
Гомилетика (слов.)	10,—
Др. П. Кернашевич: Типикон (слов.)	16,—
Проф. Др. Ш. Пружинський: Патрологія, I. а II.	101,—
Правосл. катехизис (слов.)	9,—
Введение до философии (слов.)	10,—
Прот. д-р Ш. Пружинський: Вступ до Нового Завіту (слов.)	98,—
Наш час (чеськ.)	11,—
Др. Й. Шуварський: Єпископ Горазд	48,—

На складі є:

олтарні свічки, літургічне вино та інші церковні потреби.

Слідуючий номер вийде 2 грудня 1979 р.

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братиславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1 тел.: 313-79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дукланські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата — 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústředná expedice tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972. Číslo indexu: 49 894.

✙ ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXII МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 11/1979

Помертня згадка

15 вересня 1979 р. на 80 році життя у Стретавці Михалівецького округу помер кантор, куратор, довгорічний член Єпархіальної Ради в Михалівцях і Митрополитної Ради Православної Церкви у Празі брат Андрій САБОВИК. Похорон справляли окружний архідекан прот. Ю. Цап і о. прот. Ш. Горкай.

Сім'я в його особі втратила дорогого і доброго батька, Православна Церква — одного з добрих віруючих і добровільних функціонерів Церкви з рядів вірників.

Була це людина, що не мала вищих учбових закладів, зате користалась широким кругозором, людина, яка постійно читала, вивчала, повна чуттів, інтелігенції, любові до людини, ближнього. Це була людина, що не хулила, не ображала, що надміру любила прабабківську старовинну кирило-мефодіївську традицію.

В 1950 р. на Соборі у Пряшеві він брав активну участь, засвідчуючи вірність кирило-мефодіївській традиції. Не зломив його ні 1968 рік, коли він, як і многі його однодумці, зазнали много збиткувань і принижень з боку недоброзичливців через вірність своїй Православній Церкві.

Зробив він за 80 років свого життя багато корисного на благо своєї Православної Церкви. Нехай Господь Бог нагородить його благодаттю, Царством Небесним за його жертвенну діяльність!

Вічная йому пам'ять!

Введення Пресвятої Богородиці в храм

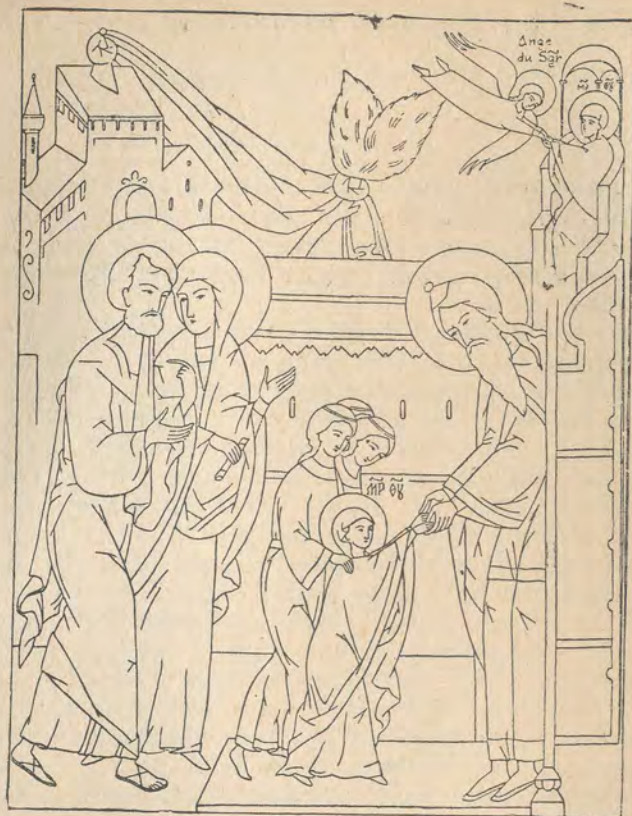
Ангели, видячи Пречисту Діву
входити в храм, жахались, як вступає
до святая святых.

Одним з прекрасних наших свят в честь Матері Божої є свято введення Пресвятої Діви Марії в храм. Його краса і духовна вартість не спочиває лиш в спогаді про прекрасну подію з життя Діви Марії, але в тому, що ця подія є Євангелієм проповідування початку нашого спасіння.

Адже введення трирічної Марії в Єрусалимський храм є останнім актом побожних Марійних предків, які своєю релігійністю стались активними учасниками в підготовці людської природи — людини для майбутнього втілення Сина Божого. Щоб могло статись втілення Сина Божого, то мусили насамперед прозвучати слова Марії: «Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоім» (Лук. 1, 38). Тому Православна Церква завжди вчила, що спасіння людини прийшло з волі Св. Трійці і з волі Діви Марії. Дуже вдало про це говорить східний богослов Миколай Кабасила: «Втілення не є лише ділом Отця, Його Сили і Його Духа, але і також ділом волі і віри Пресвятої Діви. Без згоди Пречистої, без співдіючості її віри було б нездійснимим саме так, як без участі Трьох Божественних Осіб. І лише коли стало відомо, що Бог обрав її Матір'ю і що хоче прийняти від неї тіло, погодилась стати настроєм Втілення. Однаково як Втілення було добровільним актом Бога, треба було, щоб і Мати висловила з ним вільно свою згоду» (проповідь на Благовіщення).

Велику духовну вартість людина не досягне одним, хоча би і великим рішенням, тому що на це вона не здатна, але щоденним життям у правді і службою правді. Тому і Марія, щоб стати здатною сказати ангелові Гавріїлу при благовіщенні — «Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоім», — мусила з волі батьків, але і за своєю згодою йти на духовну підготовку — на службу в Єрусалимський храм. Тут постійно молячись і читаючи Священне Писаніє, посередництвом любові і служби Богу дозріла до Його глибокого пізнання.

При Марійному вході в Єрусалимський храм первосвященик під веденням Духа Святого привів її аж в святая святых, на місце, де лише раз в рік було дозволено вступити, і то лише первосвященику. Тому й ангели, видячи Пречисту Діву входити в храм, жахались, що вступає вона в святая святых. Дух Святий привів Марію в святая святых, щоб там відокремлено від світу молит-

вами пізнавати Бога в Його близьості. У святая святих був ковчег завіту, в якому особливим способом була Божя присутність. Марія в самотності, вникаючи в молитви перед ковчегом завіту, пізнавала Бога, щоб Його одного разу могли прийняти у свою внутрішність і послужити Богу, як живий ковчег завіту.

Тому потрібно було, щоб Маріине пізнання Бога було особливо глибоким. Адже в ній мав вміститись невимісний і через неї мав народитись вічно від Отця роджений Логос — Син Божий. Наміром Божим було, щоб через Марію прийшло життя. Щоб Марія сталася другою Євою, оскільки через першу Єву прийшла смерть. Тому її духовна підготовка в храмі була особливо важлива і неоцінима.

В особі Марії і в її введенні на службу Богу ціле людство приносить її як дар Богу. На навечері різдвя Христа співаємо:

«Що принесемо Тобі, Христе...; все творіння приносить Тобі жертву подяки; ангели спів, небеса зірку, мудреці дари, пастирі здивування, земля печеру, пустиня яслі, але ми, люди, Матір Діву». Тому і в введенні Марії на службу в храм видимо і наш духовний дар Богу в Особі Пречистої Диви Марії.

В день свята Введення Диви Марії в храм кожен християнин мав би духовно відчувати свою участь в цьому акті, як на дарі Марії Богу. Лиш так Марія — в своїй службі Богу для нашого спасіння — станеться нам святою лісницею, по якій в наші душі і серця вступить її Син і Бог наш Ісус Христос. В Пречистій Діві ціле людство родить Ісуса Христа і в Христу — в Його містичному тілі — в Церкві стається сином Божим і сім'ям жени. Тому є дуже тісний зв'язок між Церквою, як духовним організмом Ісуса Христа, і Його Матір'ю. Хоч Марія є Матір'ю Ісуса Христа, бо народила Його, все ж таки не є матір'ю Церкви, бо не створила і не породила її. Церкву створив і в своєму викупительському ділі зродив Сам Бог і наш Спаситель Ісус Христос. Тому Церква є Його невістою і містичним тілом.

Марія не знаходиться поза Церквою, ані над Церквою, але є її складовою частиною, бо є Божим творінням і Христом і Духом Святим до Церкви приведена.

Пресвята Діва Марія має особливе місце в Церкві Божій. Є чеснішою як херувими і незрівнянно славніша як серафими. Поставлена вона над всі Божі створіння. Її велич не спочиває лише в гарному прикладі для нашого духовного життя, але в її заслугі для нашого спасіння. Марія має заслугу в нашому спасінні, але не є з Христом співвикупителькою людського роду. Тому що спасіння здійснило само Сім'я Жени (Ген. 3, 15), «яким є Христос» (Гал. 3, 16).

Пресвята Богородиця є нашою духовною Матір'ю не тому, що ми через неї зроджені для нового життя як в Христу, але тому, що породила Сина Божого, спадкоємця Царства Божого, посередництвом якого і ми є співспадкоємцями. Богородиця як наша небесна Мати особливо нам являється зокрема в своєму піклуванні про нас. Тому в церковній пісні співаємо — «Не маємо іншої помочі, не маємо іншої надії, крім тебе, Владичице...», а вкінці другої пісні співаємо — «...бо ти охорона роду християнського». Пресвята Богородиця — наша заступниця. Перед чим? Перед злом, яке нас спіткає і від якого нас духовно обєрігає.

Діва Марія зберігає кожного, хто йде під її омофор, хто її обрав своєю небесною матір'ю. Але обрати собі Бога за Отця і Богородицю за матір означає не бути рабом гріха, але жити

вільно в Бозі. Це може статися лише тоді, коли підемо дорогою Пресвятої Диви Марії, яка посередництвом любові до Бога проявляла службу Богу. Тому здобула благодать в Бога і сталася, за словами св. отців і вчителів Церкви, Троном Божої Премудрості.

Милан Герка.

„Священніці твої, Господи,
облекутся в правду“

Благодать Божа потрібна для спасіння.

Христос помер як людина. Воскрес із мертвих як Бог. У небеса вступив як Богочоловік, щоб вимолити благодать Духа Святого для тих, які увірують в Нього, і та благодать щоб була для них спасительна, щоб спасла людей доброї волі і щоб засудила гріх і тих, які його роблять. На це має повне право. «Як Я чую, суджу, і Мій суд справедливий, — не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене» (Йоан. 5, 30).

Він вступив на небеса, щоб роздобути для нас благодать. Звідки нам відомо, щоб благодать Божа потрібна для спасіння? Знаємо це із Писання, яке нас вчить, що ми «спасені благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий» (Еф. 2, 8), бо без Нього нічого чинити не можемо (Йоан 15, 5).

Що таке благодать Божа?

Згідно вчення Православної Церкви, це «особлива спасительна сила Божа, дана нам здарма любов'ю Божою за заслуги Викупителя, яка нас освячує, тобто, з одного боку, очищає од гріхів, відновлює і виправдовує перед Богом, з другого боку, плекає і укріплює в нас чуття, необхідні для досягнення вічного життя» (Л. Березовський, «Догматика», часть II, стор. 4).

Ми створені для вічного досконалого духовного і блаженного життя, на яке маємо готуватись в цьому тимчасовому матеріальному світі, ведучи із злом добру боротьбу, щоб ми здобули нагороду від Того, Який сказав: «Поправді, поправді кажу вам:

Хто слухає слова Мого, і вірує в Того, Хто послав Мене, — життя вічне той має, і на суд не приходить, але перейшов він від смерті в життя. Поправді, поправді кажу вам: Наступає година, і тепер уже є, коли голос Божого Сина почують померлі, а ті, що почують, оживуть... Не дивуйтесь цьому, бо надходить година, коли всі, хто в гробах, — Його голос почують, і повиходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, котрі зло чинили, на воскресення Суду» (Йоан 5, 24-25, 28-29).

Ця Божа сила таємнича, допомагає людині спастись, спонукнута вона від Бога усім людям, що мріють спастись, однак це не значить, що всі будуть спасені. Ведь і між християнами, про яких можна твердити, що всі стремлять по спасінні, знайдуться люди, про яких можна і це твердити, що, мабуть, мало чому вірять. Не можна тут припустити ні думку, як би ніби Бог одних призначив на спасіння, других на затрачання, і хоч Св. Писання, з одного боку, говорить, що... «кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був первородним поміж багатьма братами» (Рим. 8, 29), з другого боку, однак апостол Юда засвідчує, що... «крадькома повходили деякі люди, на цей осуд віддавна призначені...» (4). З наведеного випливає, що не Бог, не Його благодать винна, що не всі люди є однаково добрі і що будуть спасені, але вину несе сама людина, яка спонукувану благодать не приймає, не інтересується нею, не мріє про неї або байдужа їй вона, бо не вірить в неї або до всього цього вона байдужа, є віруючою лише формально, щоб ніхто не ставився до неї погордливо як до невіруючої.

І тим, які справді мріють про благодать Божу і просять її, Бог не уділяє її однаковою мірою кожному однакою, але мірою для кожної людини оптимальною.

Яким способом і де найчастіше уділяється благодать Божа? Різними способами і на кожному місці, але особливо в храмі Божому, де уділяються віруючим св. тани і де відбуваються різні богослуження, на яких часто повторюються слова: «Заступи, спаси, помилуй і сохрани нас, Боже, Твоею благодаттю».

Якщо хочемо здобути цю благодать, то насамперед мусимо просити її, бо Бог нічого насильно нам не спонукує, щоб не порушувати нашу свободу, вільне вирішування про свою долю. Однак просити можемо лиш тоді, коли віримо, що та Божа благодать є справді потрібною для нас і коли вона спасительна. Однак як увіруємо, коли наперед не почуємо, як вчить апостол Павло? Як же можемо почути без проповідника, без учителя? (Рим. 10, 13-14). Тому «Які гарні ноги благовісників миру, благо-

вісників добра» (10, 15). Це означає, що благодать уділяється вже слуханням проповідей, слуханням або читанням Слова Божого, а то будь окремо або в храмі масово. Храм, як вже було згадано, — найбільш достойне місце приймання благодаті Божої. Тому участь в богослуженнях і зокрема участь активна є найбільш хорошим способом приймання благодаті Божої, яка необхідна для нашого спасіння.

Щоб благодать Божа, необхідна для спасіння, досягла в нас свою мету — наблизила нас до Бога, а отже до спасіння, то мусимо для неї добровільно, за власним рішенням відкрити двері свого серця — уважним слуханням слова проповіді, що приводить до добрих діл, до покаяння — облищення поганих звичок, пристрастей і т. п. — як і щирими молитвами, прославляючими Бога, і головно витривалим стремлінням моральним життям докментувати нашу віру в Бога як живу.

Благодать просимо:

1. — прославляємо Бога вірою, бо коли б ми Йому не вірили, то як би ми могли щось від Нього просити?
2. — такою просьбою сповідуємо Його доброту, Його щедроту. Від скупого навряд чи хтось відважиться просити.
3. — і нарешті тим сповідуємо, що ми слабі, що потрібна нам допомога і одночасно утискуємо найбільшу нечисть, яка лише може бути в людині — гордість. Тою просьбою сповідуємо, що ми грішні, що нам потрібна поміч не для якоїсь дріб'язкової діяльності, але для свого поліпшення, для удосконалення, для ліпшої здатності ширити навколо себе мир і любов, доброзичливість, щоб ми стались корисними і для інших.

Прохання про досягнення Божої благодаті найбільш сполучливо заслухане і Богом реалізоване, бо ця просьба узгоджується з Його волею, щоб кожен спасений був. Багато разів просимо фізичного виздоровлення себе або когось іншого, і нас не заслухано. Постигнутий помре. Однак це не означає, що Бог зробив погано, що не заслухав нас. Він найліпше знає кому що найбільш корисне і кого коли найліпше виздоровіти або покликати із цього світу. Про корисність Його благодаті не сумніваємось. Якщо значно не відчуваємо на собі Його благодать, то це ще не означає, що ми її не дістали. Її вплив навмисно від нас на певний період утаюється, щоб ми не применшили свого прохання, гадаючи, що в нас її вже досить і що більше не треба її просити, бо просити її мусимо завжди, постійно, витривало. Її значний вплив на декотрих людей позначився б так, що це могло б їх привести до падіння, стали би гордими через мниму святість, а це і вирішило б їх долю. Не дивлячись на те, вплив

благодаті Божої відчуваємо на собі або ні, фактом є, хто просить її, той не буде заганьблений. Тому кожен день починаємо і кінчаємо молитвою: «Царю небесний, Утішителю, Душе истини, іже везді сий і вся ісполняй, сокровище благих і жизни подателю, прийди і вселися в ни і очисти ни от всякія скверни і спаси, Блаже, душі наша».

Прот. М. Кернашевич.

В зациту мира

Консультация представителей Церквей из СССР и США по разоружению

27—29 марта 1979 года делегации видных представителей Церквей из СССР и США встретились в Женеве в экуменическом центре, чтобы обсудить и составить совместное заявление об ответственности Церквей в своих странах за разоружение.

Церковную делегацию из Советского Союза возглавляли митрополит Крутицкий и Коломенский Ювеналий, председатель Отдела внешних церковных сношений Московского Патриархата, церковную делегацию из Соединенных Штатов Америки — досточтимый М. Уильям Говард, президент Национального Совета Церквей Христа в США (НСЦ). Консультация была открыта вступительными речами глав делегаций. Участников встречи приветствовал д-р Филип Поттер, генеральный секретарь Всемирного Совета Церквей.

Главы делегаций СССР и США в Комитете по разоружению в Женеве рассказали членам церковных делегаций о технических проблемах в области разоружения и, особенно, в связи с подготавливаемым договором ОСВ-2. Посол СССР Виктор Израэлян и посол США Адриан Фишер были согласны в том, что принятие ОСВ-2 имело бы существенное влияние на другие переговоры по разоружению.

Во второй половине дня были представлены два документа, целью которых было показать богословскую и библейскую основу вовлеченности Церквей в разоружение. Доклад от делегации из США был представлен д-ром Брюсом Ригдоном, профессором Богословской семинарии Мак-Кормика в Чикаго. Документ от делегации из СССР был представлен митрополитом Ювеналием.

В течение второго дня состоялись прения по богословским и техническим докладам. В небольших группах делегаты обсуждали разделы совместного заявления. Третий день был посвящен подробным дискуссиям по предложенному проекту и принятию окончательной редакции. Консультация закончилась в четверг вечером 29 марта официальным приемом.

Во время всех обсуждений консультация пользовалась помощью технического эксперта по разоружению от каждой из двух стран. Консультантом церковной делегации из СССР был проф. В. М. Кулагин, декан факультета международных отношений Московского государственного института международных отношений, консультантом церковной делегации из США был д-р Алан Гайер, исполнительный директор Центра Церквей по богословию и общественным отношениям, Вашингтон.

Делегаты отметили, что консультация проходила в обстановке глубокой озабоченности вопросами разоружения, в атмосфере взаимопонимания и любви во Христе.

30 марта утром в конференц-зале экуменического центра состоялась пресс-конференция для журналистов, аккредитованных в Женеве. На вопросы журналистов отвечали сопредседатели консультации митрополит Ювеналий и досточтимый М. Уильям Говард.

В этот же день митрополит Ювеналий и несколько представителей церковной делегации из Советского Союза были приняты З. В. Мироновой, постоянным представителем СССР при отделении ООН и при других международных организациях в Женеве.

(«ЖМП», № 6/1979.)

НА ФОНД НАШОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКОВНОЇ ПРЕСИ ДАРУВАЛИ: віруюча з Михаловець — 50 Кчс, Ян Гащак, Вісланка — 20 Кчс, Православний приход у Левочі — 100 Кчс, віруюча родина із Сліпковець — 100 Кчс, Ян Коццо, Ластомір — 50 Кчс. Всім, хто дарував на потреби нашої церковної преси, сердечно дякуємо. Прізвища дальших опублікуємо у наступному номері нашого журналу.

Магазин ПЕТРА повідомляє всіх заінтересованих, що приймаються замовлення на «ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1980 РІК». Замовлення треба надсилати на адресу: ПЕТРА, 080 01 Пряпів, вул. ССР, 1.

От Галицкого митрополита Антония до Львовского митрополита Николая (1370-1970 гг.)

От Галицкого митрополита Антония до Львовского митрополита Николая минуло более 600 лет долгой церковной истории. Как много пережила и испытала Галицко-Львовская епархия на протяжении этого времени! Были здесь дни большого церковного расцвета и тяжелые дни духовного упадка и отчаяния.

Как известно, Галицкая епархия была основана в 1157 году во время княжения в Галиче славного Ярослава Осмомысла, о котором упоминает «Слово о полку Игореве»: «мудр и речен языком, честен в землях и славен полкы». Тогда Галицкое княжество занимало пространство от реки Сан до реки Днестр, вплоть до берегов Черного моря.

Первым православным владыкой в князем граде Галиче был епископ Косма, о котором сохранились кое-какие сведения в древних наших летописях. В частности, во время раскопок на месте древнего Галича были найдены печати этого епископа на греческом языке.

Позже, в 1303 году, наступили в Галиче светлые времена: галицкие владыки стали именоваться митрополитами и находились в прямой зависимости от Цареградского патриарха. За время княжения князей в Галиче было 7 митрополитов, как об этом свидетельствуют греческие документы XIV века. Вот перечень их имен: Нифонт, Петр Ратенский, Гавриил, Федор, Антоний, Симон экзарх, Иоанн Луцкий. Этот последний в конце концов попал в опалу и был смещен со своего поста в 1401 году.

Одним из самых выдающихся митрополитов этого времени был несомненно митрополит Антоний (1371—1391). Принимая во внимание то обстоятельство, что в то время в Галиче княжили уже польские князья, митрополит Антоний вынужден был переехать из Галича в деревню Крилос, ставшей с тех пор его резиденцией епископов. Отсюда митрополит Антоний осуществляет свою архипастырскую деятельность, посещает отдельные приходы епархии, совершает рукоположения.

Бывал митрополит Антоний и в городе Львове, где имел встречу с сановными личностями в княжьем дворце. Нужно отметить, что митрополит Антоний пользовался авторитетом среди польских духовных сановников, о чем свидетельствует наличие подписи митрополита на документах князя Владислава (1375 г.). Это убеждает нас в том, что князь Владислав относился к митрополиту Антонию с должным уважением.

Митрополит Антоний трудился в Галиче на протяжении 20 лет. Умер приблизительно в 1391 году, на что указывают греческие акты, в которых говорится о Галицкой епархии, как вдовствующей. После этого наступили тяжелые времена для Православной Церкви на Галицкой земле.

К сожалению, о деятельности митрополита Антония известно нам весьма мало. Об этой деятельности остались только очень скудные сведения в некоторых греческих документах XIV столетия. Документы эти найдены в государственном архиве г. Вены русским исследователем В. Григоровичем, а опубликовали их на греческом и латинском языках немецкие ученые в 1860 году.

Из этих актов видно, что в Галиче на протяжении XIV ст. было семь владык, которые ходатайствовали перед Цареградской патриархией о признании их отдельными митрополитами галицких земель. Из-за неустойчивых политических отношений в Галицко-Волынском княжестве, Галицкая митрополия не могла долго удержаться. Как справедливо замечает русский церковный историк Е. Голубинский, Галицкая митрополия XIV ст. много раз официально открывалась (1303, 1331, 1391 гг.) и столько же раз закрывалась (1308, 1347, 1397 гг.).

На основании греческих документов П. Тихомиров написал диссертацию «Галицкая митрополия» (СПб., 1896 г.). Из произведения П. Тихомирова узнаем подробнее о галицких митрополитах. О Галицкой митрополии пишет также проф. Е. Голубинский в своей «Истории Русской Церкви».

Об основании отдельной Галицкой митрополии в своей истории Е. Голубинский приводит такую заметку: «Галиция, бывшая русская епископия, поднесена на ступень митрополии царем Андроником Палеологом при святейшем патриархе Афанасии в 1303 году». А относительно размеров Галицкой митрополии находим официальную записку Цареградского патриарха от XIV столетия, которая гласит: «В Великой Руси всех епархий было 19. Теперь осталось в ней только 12, потому что Галицкая епархия в Малой Руси поднята на ступень митрополии во времена благоверного государя Андроника Палеолога и при патриархе Афанасии буллой государя и утверждением патриарха. К Галицкой митрополии были присоединены такие епархии: Владимирская, Луцкая, Холмская, Перемышльская и Туровская, всего пять».

Несмотря на это, нам неизвестно, какими были отношения митрополита Антония к новопоставленным католическим епископам в Галиче, Перемышле и Львове. Неизвестно также, какие

были взаимоотношения с московским митрополитом Киприяном, к которому отошли древние города: Холм, Луцк и Владимир-Волынский. Как бы там ни было, очевидным является тот факт, что митрополит Антоний является светлой фигурой в истории западной Православной Церкви.

Как видим, первый период Галицкой епархии (1157—1401) был временем большого роста и духовного расцвета Православной Церкви в Галичине. В это время Галицкая епархия простиралась от далекого Холма и Луцка по реки Днепр и Дунай. К ней принадлежали в то время еще соседние епархии: Перемышльская, Холмская, Владимирская, Луцкая, Туровская. После занятия города Львова и всей Галицкой области польским королем Казимиром, наступил упадок Галицкой епархии и митрополии. Используя имущество православной Галицкой митрополии, оставшееся в наследство Польше, была основана новая польская римо-католическая церковь в 1375 году и была наделена всеми королевскими правами и привилегиями. Что касается православной Галицкой епархии, когда-то большой и сильной, а теперь представляющей собою одну руину, — из этой руины организовано скромное наместничество под руководством

Брусница 1979: освящения храму.

Киевской митрополии, имевшей сейчас свою резиденцию в Городке возле Вильнюса.

Несмотря на все сложившиеся тяжелые обстоятельства, в каких очутилась Православная западная Церковь, она оставалась верной своему Православию на протяжении трех столетий (1401—1700 гг.).

Наступил второй период в жизни западной Православной Церкви, когда галицкая церковь не только не сдавала своих позиций, но оставалась нерушимым бастионом Православия на западнорусских землях. Это был героический эпос борьбы православной паствы Церкви с засилием римо-католицизма и поддерживающих его польских магнатов и шляхты.

Так миновало 135 лет. Это были годы большого запустения рядов православной иерархии и ее упадка. Стараниями и усилиями православного львовского мещанства и православного рядового духовенства, в 1539 году создается новый епископский центр в городе Львове при кафедре св. Георгия (св. Юра).

Первым львовским православным владыкой был епископ Макарий Тучапский (1539—1547). Этот ревностный владыка совместно с Львовским Успенским братством энергично приступает к возрождению иерархического порядка в Галицкой земле. Его последующие наследники точно так же ревностно защищали православную веру и утверждали православный правопорядок. Здесь следует отметить выдающуюся личность Львовского епископа Гедеона Балабана (1576—1607), который принимал активное участие в Брестском антиуниатском православном соборе (1596 г.). А также епископа Иеремию Тиссаровского (1603—1641), который во львовской церкви св. Успения совершил хиротонию выдающегося киевского митрополита Петра Могилы (1632 г.). Также нужно упомянуть епископа Арсения Желиборского (1641—1663), который имел счастливый случай дважды приветствовать великого сына украинского народа гетмана Богдана Хмельницкого на территории города Львова (1648, 1655 гг.).

С упадком козацкой силы начинается упадок и Православной Церкви на Украине. Угнетаемое православное крестьянство и мещанство не в состоянии было защитить свою Церковь от польско-шляхетского притеснения. Так наступает третий период в деятельности Галицко-Львовской епархии, когда она очутилась в руках унии (1700—1945 гг.).

Третий период Галицкой церкви знаменует собой полный упадок Православия в Галичине. Обессиленное долголетней тяжелой борьбой, львовское православное духовенство, под предводительством епископа Йосифа Шумлянського (1667—1708 гг.),

принимает ненавистную для себя церковную унию с Римом в 1700 году. Желая, однако, сохранить хоть кое-какие остатки национально-религиозной самобытности и чтобы не раствориться в католическо-польской стихии, униатское духовенство обращает свои взоры на Вену.

Династия Габсбургов не осталась безразличной к пожеланиям и просьбам галицких униатов, и основала для них во Львове отдельную униатскую митрополию в 1808 году. Первым униатским митрополитом в городе Львове был Антоний Ангелович (1808—1814). Благодаря Габсбургам сохранилась униатская иерархия в Галичине, а именно во Львове, Перемышле и Станиславе (в данное время Ивано-Франковск).

Наивным людям могло бы казаться, что наступило время реставрации в Галиции древней православной митрополии княжеских времен. На самом же деле новая униатская митрополиия была ни чем иным, как продолжением литовской унии и ее митрополии. Униатских митрополитов во Львове было 8, когда не считая кардинала Йосифа Слепого, который после смерти Андрея Шептицкого, возглавляя униатскую церковь, вынашивал мечту стать патриархом Киевско-Галицким. Он и его предшественник на Львовской кафедре митрополит Андрей Шептицкий (1901—1944) мечтали об экспансии унии далеко за пределы Галичины и Украины и далее на весь православный Восток.

Вторая мировая война разрушила все эти иллюзорные мечты и приблизила время, когда наступил конец Брестской унии. Политическое объединение Галичины с Матерью-Украиной подготовило почву также для церковного объединения бывших греко-католиков с церковью православных предков на Львовском Соборе в 1946 году.

Так начался четвертый период в жизни Галицко-Львовской церкви. Это период возрождения Православия на западноукраинских землях.

Начиная от достопамятного Львовского Собора 1946 года, Православная Церковь в Галичине возрождается и укрепляется. Сначала с Православной Русской Церковью воссоединились епархии: Львовская, Перемышльская и Станиславская (Ивано-Франковская). А затем к Православию вернулось наше родное Закарпатье (1949 г.) и, наконец, Пряшевская Русь (1950 г.). Таким образом, повсюду на наших землях была ликвидирована уния и восторжествовало Православие.

Теперь мы являемся свидетелями новых событий в жизни нашей Церкви. Православная вера, воспринятая нашими благочестивыми предками во времена великого равноапостольного

князя Владимира, снова оживает в сердцах верующего украинского народа. Благодаря щедрой помощи Русской Православной Церкви организовано духовное управление в воссоединенных епархиях. А судьба нашей Львовской Церкви находится сейчас под неусыпным вниманием Его Блаженства, Высокопреосвященнейшего кир Николая, митрополита Львовского и Тернопольского, седьмого в ряду Архипастыря на возрожденной Львовской епархии (с 1965 г.).

И мы уверены, что в возрождении православного вероучения и в очищении наших древних обрядов от латино-униатских нововведений идем правильным путем, с какого не столкнет нас никакая враждебная сила.

Протоиерей КАРПЯК Илларион Андреевич,
кандидат богословия.

Над нашими гробами...

Осінь із щорічною підготовкою природи на зимній спочинок викликає в душі людини думки про власний присмерк життя і про вимушений відхід з цього наземного подорожування. Раз настане час, і ми залишимо тут своїх дорогих, свою сім'ю, друзів, щоб предстати лице в лице до духовного спілкування з Богом — справедливим Суддею наших вчинків.

Не випадково в ці осінні дні ми частіше спрямовуємо наші кроки на священні місця, до священних огорож, в яких похоронено прах наших найдорожчих, які вже пішли у вічність. Приносимо квіти, вітання життя і символи забуття про нього — ув'ядання, запалюємо свічки на ознаку живого, ніколи не згасаючого світла вічного. «Во блаженном успеніи вічний покой...», «Вічная пам'ять, блаженный покой».

Смерть людини не є остаточним заником, але це «успеніє», заснуття, сновидіння, що є підготовкою на новий день, на новий ранок, на воскресіння всіх.

Ненароком віруючий подумає на 11 част'ю нашого Символу віри: «Чаю воскресенія мертвих», тобто чекаю на воскресіння мертвих. Наш погляд

на гріб, погляд у вічність є прикладом християнської надії — очікування.

Людина була створена для життя, а думка життя переможно вкорінюється в душі людини, адже людина у своєму мисленні і внутрішньому відчутті не може змиритись з думкою про смерть як на повне зникнення. Лише звірина, що не має розуму, почуття, ні свободну волю, повністю зникне і остаточно, але не людина, яка є особою із окремою, незаступною роллю на цьому світі. Із самої природи людини випливає необхідна і нескритна думка про вічне життя — віра в особисту безсмертність так само, як і сама віра в Бога.

Смерть прийшла як наслідок порушення первісної духовно-тілесної повноти людського ества, тобто як наслідок гріха першої людини Адама. Св. апостол Павло каже: «Як через одного чоловіка ввійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть» (Рим. 5, 12). Першим гріхом було зневижиття людської свободи, неслухняність. Цим гріхом людина втратила первісну повноту життя, втратила рай і пізнала смерть. Падіння в гріх привело перших людей до вивернення внутрішньої природи людини і через неї перенеслось і в зовнішній видимий світ. Було порушено згоду між людською свободою і Божою благодаттю, посередництвом яких людина була покликана до повноти життя в Бозі, тобто обоження. Розрив був такий міцний, що своїми силами людина вже не могла вернутись до первісного досконалого стану. Відомий богослов сучасності говорить: «Щоб людина могла знову вільно вернутись до Бога, треба було, щоб Бог найперше визволив людину із стану залежності від гріха і смерті» (Вл. Лосський, «Догматичне богослов'я»).

Це зробив сам Ісус Христос своїм Воскресінням із мертвих, «смертю поправ», власною смертю переміг смерть і відкрив дорогу для людини із смерті і розтлінної гнилизни до життя вічного (Дії 2, 24, 27-28, 2 Тим. 1, 10).

Воскресіння Христа є кульмінацією його діла спаси для нашого спасіння. Що означає для нас? Стільки, що і хоч ми перед тим були смертельними, все ж таки вже над нами не панує навіки смерть. Сила смерті була знищена, хоч наслідки гріха ще ведуть до неї. Христос встав як Первенець із усіх померлих як перший переможець до гробу в світлі, щоб раз і нас вивести із смерті для життя. Бо це тіло розтлінне мусить раз вдягтись в нерозтлінність, а це смертельне мусить вдягтись в безсмертне (1 Кор. 15, 53).

Стоїмо над гробами, освітлених світлом, з надією в душі — і я чекаю воскресення із мертвих. Знову це манливо засуджене на зникнення буде відновлене і поєднане з душею.

Воскресіння згідно віри Православної Церкви буде загальне, тобто для всіх без винятку, як свідчить Священне Писання, і буде пов'язане з другим пришествям Ісуса Христа на землю во славі (1 Сол. 4, 16). Надія на воскре-

сіння не є лише передумовою, але це є міцне пересвідчення Церкви. Воскресеніє не є лиш побожною вітхою, але це впевненість Церкви, впевненість абсолютна, що є умовою віри християн.

Нехай наша дорога на цвинтар не є лиш звичаєм і громадянською конвенцією (бо це роблять в цих днях всі), але нагодою на відновлення нашої надії в Того, Який осушить кожну сльозу з наших очей, нехай це буде укріпленням нашої віри, духовної впевненості в Господа над життям і умиранням нашим — в Ісусі Христі — Переможцем над смертю — Воскреслим.

Поле наших дорогих померлих — це місце, куди в ці осінні дні спрямовані наші кроки частіше. Може, і той, хто цілий рік не згадав у сполосі життя своїх дорогих спочивших, знайде хвилю в цей час. Немовби ожили наші рови пізньою красою, поки настане час зими і дороги до них западуть снігами аж до весни...

До весни... На весну думає і православний християнин, стоячий над гробом. Але не лиш на яр природню, але на яр і відновлення духовне... на воскресеніє до життя думає наша думка і наші чуття.

Про воскресеніє мертвих було відомо вже в часи Старого Завіту. Це, може, думка, що невід'ємно супроводить людину з часу, коли вона стала людиною. «Та я знаю, що мій Викупитель живий, і останнього дня Він підійме із пороку цю шкіру мою, яка розпадається, і з тіла свого я Бога побачу, сам я побачу Його, й мої очі побачать, а не очі чужі» (Йов. 19, 25-27). І інший пророк старозавітний Езекиїль — пророкував про загальне воскресеніє із мертвих в імені Господньому: «Ось Я повідчиняю ваші гроби, і позвожду вас із ваших гробів, мій народе... і дам Я в вас Свого Духа, — і ви оживете» (Езек. 37, 12 і 14).

Жиди твердо вірили у воскресеніє в день послідній. Лише, може, ті з них ні, що підпадали під вплив секти садудеїв, а тим самим і чужій філософії, мудрували і спекулювали про релігійні правди і сумнівалися в них. Однак із Нового Завіту знаємо добре притчу про воскресіння Лазаря, якого Ісус Христос покликав із сну мертвих, коли вже Лазар лежав розтлінно чотири дні. Сестра Лазаря Марта виразила перед тим свою віру у загальне воскресеніє: «І Марта сказала Ісусові: «Коли б, Господи, був Ти отут, — то не вмер би мій брат... Та й тепер, — знаю я, — що чого тільки в Бога попросиш, то дасть Тобі Бог!» Промовляє до неї Ісус: «Воскресне твій брат!» Відказує Марта Йому: «Знаю, що в воскресіння останнього дня він воскресне». Промовив до неї Ісус: «Я воскресіння й життя. Хто вірує в Мене, — хоч і вмере, буде жити. І кожен, хто живе та хто вірує в Мене, — повіки не вмере. Чи ти віруєш в це?» Вона каже Йому: «Так, Господи! Я вірую, що Ти Христос, Син Божий, що має прийти на цей світ» (Йоан. 11, 21-27).

Це саме сповідання віри зберігала в своєму серці і сповідала його і публічно її сестра Марія, яка з такою радістю і так щиро слухала слова Ісуса Христа (див. Лук. 10, 38-42). Віра обидвох сестер здобула таке під-

твердження, яке, певно, не очікували. При гробі Лазаря Спаситель міцним словом покликав спочившого приятеля до життя, щоб «ще перед своїм власним воскресінням дати (всім) впевненість загального воскресіння», як гарно співає наша Православна Церква в Квітну Неділю. Враження на присутніх жидів було таке сильне, що одні міцно повірили в Ісуса Христа, що він є справжній Месія, а інші під враженням цього чуда вирішили позбутися його. Чудо Боже — і саме воскресеніє — людська душа приймає завжди лише в цих двох можливостях — до нього можна сказати будь «Так» або «Ні». Перше вводить людину у таїну середини Життя, друге — це заперечення і веде до смерті другої, смерті духовної.

Своїм воскресінням Ісус Христос зміцнив правду про загальне воскресеніє мертвих. З'явив світу, що це воскресеніє спочиває в Боголюбській Особі і виходить з його викупительського діла. На впевненості воскресіння Христа засноване ціле християнство. Дуже ясно про це говорить св. апостол Павло (1 Кор. 15, 14). Воскресеніє Христа Спасителя — це міць й основа нашої віри. «Воскресінням Ісус показав, що Його дари, уділені Церкві і Церквою розділювані (у св.таїнах) — великі, сильні і благодарні, — говорить богослов Георгієвський. В Церкві — в цьому боголюбському організмі — людина возз'єднується з Христом в святій таїні хрещення. В хрещенні, благодатному, милосердному поєднанні християнин стає учасником також воскресіння Христа і вічного життя! Різниця між самим воскресінням Христа і нашою участю в цьому воскресінні, отже нас, які смертельні, спочиває в тому, що Христу була дана можливість воскресіння вже його повним синівством Божим, його іпостатичним, тобто особистим Божеством, в той час як в людях дана тим, що возз'єднуємось з Богом в Христі і посередництвом Христа.

Якщо є таїною св. хрещення — тобто таїною смерті і воскресіння, потім в святій таїні євхаристичній вступає з Ним до ще тіснішого й інтимно живого спілкування (Йоан. 6, 54—57). Євхаристичне причащення Тіла і Крові Христа є передачею воскресіння. Тут настає зв'язок людини з Христом в його тілі, але не в тому тілі, яке Він мав перед смертю, але в тілі новому, переміненіє воскресінням, тілі, палаючим світлом його Божественної слави. Приймаємо Христа такого, яким з'явився своїм ученикам по своєму Воскресінні!

Воскресеніє Христа є одночасно початком і запорукою особистого воскресіння, але також і воскресіння загального, це значить — відновлення всіх і перемінення всього творіння (Рим. 8, 20—21). Видатний православний богослов, митрополит Московський Філарет (Дроздов) говорить: «Після перемоги Христа над смертю воскресеніє стало загальним законом для всього створеного світу» («О бессмертии и воскресении»).

Отже, стоїмо в ці осінні дні над гробами наших дорогих спочивших, і наші думки перетворюються в роздуми на дві сторони — до них, які нас випередили у вічності і показують нам дороту, якою і ми будемо пізніше

йти, і до себе, до власного життя, яке Спаситель намагається вести дорогою своєї слави. Ось надія, повнота утіхи є в Ньому, Воскреслому з мертвих, радість в його воскресенні. Це не брехлива надія, не ілюзія це. З віри у воскресення з Господом слави під час його другого приходу на землю. На цій вірі базуються молитви за нашими дорогими, і співи, і наш біль, і людський сум — веде і сам Спаситель плакав і сумував духом над мертвим другом Лазарем. Вони відкривають нам з широкою серйозністю пізнання, що смерть — це лише брама до безсмертя. Православний християнин співає при похороні пасхальне «Алілуя» і прославляє Господа, що дарує нам Життя. «Спокійна впевненість мучеників, — говорить проф. Володимир Лосський, — які не лише що не відчували страх, але ні фізичний біль, свідчить, що відтепер християнин здібний насправді усвідомити воскресення». Тому для віруючої людини «майбутнє воскресення не потребує якихось студій і переконань, бо це дійсність справжнього, доказаного і признаного досвіду».

П. А.
(Думки використані з
«ЖМП», № 7 1979).

Стропків 1979: слово Преосвященнішого Владики до новосвященника.

Наші предки завжди були
православними
у вірі і молитвах

Наші предки і прабабки завжди з вірою і молитвами звертались до Господа Бога і сповідували православну віру.

За свідченням не треба йти далеко. Засвідчують про це у наших домах старі молитвенні книжки. Так, наприклад, погляньмо уважно на молитвенну книжку малого формату під назвою «Малий ізборник церковний в душевную пользу», який уклав Н. Чома, священик Пряшівської єпархії. Книжка вийшла в Ужгороді в 1924 р. В ній в молитві по сповіді написано: «Вірую Господи Боже мой, і ісповідаю: что ти еси в тріех особах един Бог... Таже вірую то все, что Бог ознамил, і святая православная Віра і мати Церков научает і приказует віровати, і в сей православной Вірі моеї жити і умирати хочу. Сія же вся про то вірую, бо Ти сам Господи Боже мой так ознамил і приказал еси, вічная правда, і неконечна мудросте! Утверди м'я, Господи в православной сей вірі моеї. Амінь» (стор. 44—45). Так молилися і сповідали Православ'я з того часу, як прийняли християнство від візантійської місії — св. Кирила і Мефодія аж до нинішніх днів.

Великий жаль, що многі старі книжки ми при смерті прабабкам і дідам давали в гріб і таким чином втрачаються дорогоцінні свідчення з наших очей. На жаль, найшлися і такі вірники, які цьому не присвячували увагу і сталося не раз, що замість того, щоб так, як цього вимагають молитви — дотримуватися православної віри, жити в ній і умирати — замість цього многі замість східної орієнтації билися за західну орієнтацію.

Однак старенькі молитвенні книжки і інші церковні видання не обманюють. Вони засвідчують історичну правду. Тому і людина в орієнтації на майбутнє мусить виходити і повчатись з історії, а не навпаки, як це часто стається сьогодні! Церковні книжки засвідчують, що наші предки були православними. У нас православна віра була протягом історії в невідгоді і її було переслідуювано, як про це дуже гарно і влучно написав і словацький сучас-

ний письменник Войтех Мигалик в книзі «Людина проти сліпоти» (по-словацьки. — Примітка редакції). Він пише: «Історія, навпаки, підтверджує, що на нашій території вже много сторіч відігравалась боротьба між т. зв. західною і східною орієнтацією і що в цій боротьбі, як правило, східна орієнтація означала для наших народів дорогу прогресу і надійного погляду в минуле, — т. зв. західна орієнтація — в більшості їх покору, денаціоналізацію й утиск» (стор. 247).

Далі цей же відомий письменник пише: «Відколи існує наш історичний досвід, з того часу доходить до періодичних конфронтацій між візантійською і латинською орієнтацією нашої культури саме на нашій території. Тим позначені і революційні традиції наших народів. Отже, не йдеться лише про природний опір проти панів, але і про те, що це переважно пани римські і німецькі.

Цей латентний спір в певних модифікаціях повторюється, властиво, від виникнення першої великої культури на нашій території, культури, поєднаної з існуванням Великоморавської держави і з діянням св. Кирила і Мефодія. Є щось символічного в тому, що перші твори нашої національної літератури написані буквами, які є попередниками нинішньої азбуки. В цих буквах, що походять з грецького алфавіту, скриваються і декотрі живі вартості античних культур, особливо тих, які виросли навколо східної частини Середземного моря.

Саме православ'я... в історії слов'янських народів відіграло і певне інтегруюче значення для зближування їх менталітету і культури. Цей інтеграційний вплив існує досі. В Югославії, наприклад, недавно проводили соціологічне дослідження, метою якого було дослідити відносини населення до Радянського Союзу і до Західної Німеччини. Результати є справді характерними. Дослідження показало, що ці народи, які користаються буквами кирилиці, отже особливо серби і македонці, на 90 % висловились за дружбу з Радянським Союзом. А народи, які користаються латинікою, отже хорвати і словінці, майже на 40 % висловились за приятельську орієнтацію на ФРН, і наперекір страшному досвіду, який здобули югославські народи в період другої світової війни» (стор. 251—252).

В цій боротьбі найбільше потерпіло Православ'я і його віруючі, народ у нас, але і наперекір мукам не вдалось вирвати із серця його переконання і православну віру. Правда, многі і відпали і стали жертвою твердого і немилосердного випробування.

Штефан Горкай

Визначний ювілей

14 жовтня 1979 р. о. протоєрей Андрій ЦУГЛЕВИЧ дожився визначного життєвого ювілею — 50 років висвячення в сан священника. Ювіляр народився 3 березня 1897 р. в Новій Гуті (УРСР), де в 1908 р. закінчив народну школу. В 1912 р. він закінчив т. зв. городську школу в Смотричі, а в 1916 р. — педагогічну. У духовній семінарії вчився в 1920—1924 рр. в Почаєві.

Закінчивши навчання, наш ювіляр Преосвященнішим владикою Серафимом, єпископом Мукачівським, був висвячений в Хусті на диякона 17 березня 1929 р., а 14 жовтня 1929 р. — на протопресвитера.

Ювіляр ціле своє життя присвятив службі Богу і віруючому

народу, а це його служіння не було легким. Під час своєї пастирської діяльності служив на таких приходах: Телепівці (Осадне), Мільпош, Орлів, Шариське Ястраб'є, Кремна, Дубова і Вишня Ядлова, з якої як 65-річний 1 листопада 1962 р. відійшов на пенсію.

За свою діяльність був кілька разів нагороджений: набедреником, золотим нагрудним хрестом і саном протоєрея.

Єпархіальна Рада Православної Церкви в Пряшеві, як і редакція наших церковних журналів, ювілярові передають вітання з нагоди його визначного ювілею і бажають йому багато здоров'я, особистого щастя і спокою на многая літа.

З центра

КАРЛОВІ ВАРИ. З нагоди іменин Його Святійшества Пімена, Патріарха Московського і всея Русі, представник Подвор'я Руської Православної Церкви в ЧССР влаштував отець архімандрит Володимир у неділю, 9 вересня ц. р. по святій Літургії урочистий прийом. Відбувався він в готелі «Москва» за присутності Блаженнішого Митрополита Дорофея, західночеського окружного протопресвитера Яна Крживки і дальших духовних осіб. Запрошення прийняли також чільні представники Церкви, творчі домашнє екуменічне товариство, включно Римо-Католицької Церкви, і заступники державних органів на чолі з п. д-ром К. Грузою, директором СВЦ Президії

уряду і п. фр. Слімкою, директором СВЦ Міністерства культури ЧСР. Присутнім був і консул Радянського Союзу п. П. С. Колов у Карлових Варах.

Отець Володимир у відкриваючому припитку ознайомив присутніх гостей з іменинниковою церковною, екуменічною і мирною працею і виразив радість з добрих відносин між його Церквою і Православною Церквою в ЧССР й останніми церквами у нас. Після того слово взяв Блаженніший Митрополит Дорофей. Він оцінив визначний внесок Його Святійшества Патріарха Пімена на полі екуменічної і мирної міжцерковної діяльності. Підкреслив також, що він є прекрасним наслідником спочившого Патріарха Алексія, під час якого наша Православна Церква здобула автокефальність — самостійність. Нарешті попросив отця Володимира, щоб передав Його Святійшеству Патріарху Пімену сердечні вітання від свого імені і від імені всієї нашої Церкви з побажанням міцного здоров'я і благословіння Божого в його вимогливій і відповідальній праці архіпастиря. До поздоровлень приєднався і представник державних органів п. д-р К. Груза.

Урочистий прийом в Карлових Варах пройшов у сердечній атмосфері іпоказав, якою серйозністю користується у нас Руська Православна Церква, очолювана Його Святійством Патріархом Піменом.

Пряшів 1979: Храмове свято.

З життя Пряшівської єпархії

ОСВЯЧЕННЯ ХРАМІВ

● 9 вересня 1979 р. Преосвященніший владика Николай у супроводі о. прот. Михайла Кернашевича, директора УЄР в Пряшеві, відвідав приход Вернар, де по освяченні відновленого храму служив св. Літургію, на якій, крім згаданого протоєрея, служили о. прот. доктор богослов'я Штефан Пружинський, декан ПБФ у Пряшеві, о. прот. Йоан Білоруський і о. прот. Петро Баяй, настоятель приходу. Урочисту проповідь говорив о. прот. д-р Пружинський. По св. Літургії Преосвященніший владика Николай подякував о. прот. Петру Баяйові, кураторам і всім, що доклали зусиль для відновлення храму і його околиці. По богослуженні владика поблагословив вірників.

● 16 вересня 1979 р. Преосвященніший владика Николай у супроводі о. прот. Михайла Кернашевича відвідав приход Бруслиця, де по зовнішньому ремонті освятив тамтешній храм і служив св. Літургію разом із священиками о. прот. М. Копчиком, економом ЄР, о. прот. Йоаном Сивиком, окружним архідеканом, о. прот. Петром Цупером, о. прот. Андрієм Желізнякам і о. прот. Йоаном Качмарем, настоятелем приходу. На св. Літургії Преосвященніший владика Николай освятив абсолювента Православного богословського факультету в Пряшеві і Московської духовної академії брата Сергія Цупера на дякона. Проповідував о. прот. Михайло

Копчик. По св. Літургії із словом до вірників звернувся Преосвященніший владика Николай, який подякував настоятелю приходу о. прот. Йоанові Качмарю, кураторам і всім вірникам, що доклали своїх сил для ремонту храму. Нарешті владика поблагословив віруючих.

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● 23 вересня 1979 р. Преосвященніший владика Николай служив у кафедральному храмі в Пряшеві св. Літургію з нагоди храмового свята за співслуження о. прот. Михайла Кернашевича, який говорив і проповідь, о. прот. Юрія Кузана, о. прот. Юрія Юри, о. Йоана Новака і о. прот. Петра Корманика, настоятеля Пряшівського приходу.

● 30 вересня 1979 р. Преосвященніший владика Николай перебував у Стропкові у супроводі о. прот. Михайла Кернашевича, директора УЄР в Пряшеві, де служив св. Літургію, під час якої освятив о. диякона Сергія Цупера в сан пресвитера — священика. Під час богослужень владикові асистували, крім директора УЄР в Пряшеві, о. прот. Йоан Сивик, окружний архідекан, о. прот. Павло Пиданич, голова Місійного відділу ЄР в Пряшеві, о. прот. Михайло Копчик, економ ЄР в Пряшеві, о. прот. Йоан Липтак, о. прот. Николай Гринько і о. прот. Петро Цупер, настоятель приходу і батько новосвященика о. Сергія. Проповідь говорив о. прот. Михайло Кернашевич. По св. Літургії чутливими словами поздоровив новосвященика о.

Сергія Преосвященніший владика Николай з нагоди прийняття великої благодаті через хиротонію і зажавав йому благодаті Божої в його дальшій духовно-пастирській праці. На св. Літургії було много наших священників, і з інших церков були присутні два римо-католицькі священники.

На урочистому обіді, що був влаштований в честь новосвященника о. Сергія Цупера в ресторані «Токайк», новосвященника поздоровив

від імені римо-католицького приходу в Стропкові його каплан о. Антон. Новосвященник одержав і много телеграфічних вітань від священників різних церков і віруючих з різних кутків нашої країни.

Єпархіальна Рада Православної Церкви в Пряшеві, як і редакція наших журналів, і цим шляхом поздоровляють о. Сергія Цупера і бажають йому до духовно-пастирської праці щедроту благодаті Божої й багато успіхів.

З життя Михалівецької єпархії

СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПО КОНЧИНІ ПРЕОСВЯЩЕННІШОГО ВЛАДИКИ КИРИЛА

● 2 вересня 1979 р., у неділю, тобто в сороковий день по кончині Преосвященнішого владика Кирила, у кафедральному храмі в Михалівцях по св. Літургії о. прот. Штефан Горкай служив панахиду. Так само на приході у Земплинській Широкій по св. Літургії служив панахиду із проповіддю про спочившого владика Кирила о. прот. Йоан Хома, директор Єпархіальної Ради. В той же день в післяобідній час на приході в Земплинській Широкій над пробом Преосвященнішого владика Кирила служили спільно парастас о. прот. Йоан Хома, директор ЄР, о. прот. Юрій Цап, окружний архідекан, який говорив проповідь, і о. прот. Штефан Горкай, настоятель

кафедрального храму, за участі віруючих із згаданого приходу.

ТРАДИЦІЙНІ ОДПУСТИ

● З нагоди свята Різдва Пресвятої Богородиці одпусти відбувалися на таких приходах:

— Земплинська Широка (Ребрин). 16 вересня ц. р. традиційні одпустові богослуження служив о. прот. Штефан Циба, настоятель приходу в Руському Грабівці, який говорив і проповідь, а також о. прот. Йоан Голонич, настоятель приходу в Шамудовцях.

— Дубравка. 16 вересня ц. р. традиційні одпустові богослуження служив о. прот. Юрій Лович, настоятель приходу в Фалкушовцях, який говорив проповідь, а також місцевий священник прот. Юрій Цап.

Із світу

«СВЯТИЙ ФРАНЦІСКО ФРАНКО»

Так, папа Георгій XVII проголосив недавно помершого іспанського диктатора Франка святим. Фашистський диктатор ним представляється як слуга Ісуса Христа. Показово, аж як далеко може доходити людська злоба, коли використовує релігію і Церкву на користь низьких й антигуманних інтересів. Зрозуміло, що «святий Франко» і «папа» Георгій XVII, який його святим проголосив в 1978 році, не мають з християнством много спільного. Георгій XVII, як називає себе Клемент Родрігез, був обраний «главою церкви» 15 серпня 1978 р. в іспанському місті Севільї. Канонізація фашистського диктатора і його близьких співпрацівників була, отже, одним з перших його кроків. Сигналізує те, хто мав інтерес утворити цю карикатуру християнської церкви в часі, коли вірні і відповідальні християни всіх віросповідань намагаються досягти єдності християнства і щоб Церква робила те, що є її власним посланням, щоб служила справедливості, миру, гуманізму.

Офіційні історичні джерела згадують аж 35 антипап. Від раннього середньовіччя розвиване вчення, що єпископ Рима і патріарх Заходу має на те, що признали йому вселенські собори ще і світську владу, а це вело до того, що за папський престол проявляли інтерес і люди, які зовсім не були здатними виконувати відповідальну пастирську службу в Церкві. Так, наприклад, в період відомого костницького концілу (де був засуджений і Майстер Ян Гус) був одним з «пап» страхітливий морський пірат Балтазар Коста, який присвоїв собі ім'я Ян XXIII. Це була така ганьба, що цілі сторіччя ніякий папа не відважився прийняти ім'я Ян, і лише в нашому столітті. Хоч в душі братського єкуменічного діалогу мусимо видіти і признати, що папи нашого століття зробили много добра і в багатьох випадках залишили фальшиві практики минулих сторіч, много середньовічні трагічні помилки в думках декотрих людей, як показує і приклад Георгія XVII, тривають. І це все шкодить християнству і його майбутньому.